A close-up photograph of a woman's face and hands. She is holding a small, square diary with a decorative cover featuring purple flowers and the word 'Dagboek' in cursive. A thin stem with small dried flowers is tucked into the top of the diary. The woman is wearing a dark, patterned top. The background is a soft, out-of-focus green.

Jarenlang is het verleden
verborgen gebleven,
tot nu toe.

GEVAARLIJK VERLANGEN

Gerda van Wageningen

Auteur van meer dan honderd romans

Gerda van Wageningen

GEVAARLIJK
VERLANGEN

Uitgeverij Zomer & Keuning

1

‘Geen denken aan!’ Meneer Van Dijk keek zijn tweeëntwintigjarige dochter Nienke met verdrietige ogen aan. ‘Natuurlijk heb je gelijk, maar kindje, stel dat de boer ons op straat zet! Waar moeten we dan heen? Je moeder, je broertjes en zusjes, we zijn immers met ons tienen. We hebben geen cent meer. En er zijn zo ontzettend veel werklozen! Dan moet ik steun gaan trekken of word ik wie weet waarheen gestuurd vanwege de werkverschaffing. We kunnen nergens heen als de boer mij ontslaat omdat hij van zijn vrouw klachten krijgt over mijn oudste dochter. Er is dus geen denken aan dat je de boerin precies vertelt wat er is gebeurd. Al weten wij allemaal dat de boer alleen maar een smoes heeft verzonnen om zijn gedrag tegenover zijn vrouw te rechtvaardigen.’

Moeder Van Dijk keek nogal angstig naar haar verontwaardigde dochter. ‘Het is zijn woord tegen dat van jou, Nienke. Het woord van de machtige, welgestelde boer Van Welland, die zegt dat je hem lastigvalt, tegenover dat van een arbeiderskind dat zegt dat de boer tegen haar wil aan haar zit. Wie denk je dat er geloofd wordt, als er roddels van komen?’

Het was 1935. De olielamp brandde zo laag mogelijk in een van de armetierige arbeidershuisjes bij de statige boerderij Duinzicht van de familie Van Welland, gelegen tussen Ellemeet en het duingebied van Renesse op Schouwen-Duiveland. Het drietal dat om de tafel zat, was behoorlijk overstuur. Vanuit de bedstee klonk het klaaglijk gejeengel van het jongste kind van vader en moeder Van Dijk, de ziekelijke en broodmagere Anita. Geld om de medicijnen te betalen die ze nodig had, was er niet. Geld om voldoende ver-

sterkend voedsel te kopen om haar te laten opknappen evenmin.

Vader Van Dijk was als vaste knecht in dienst bij Van Welland, die de baas was van deze machtige hoeve. En vandaag had hij bij zijn baas en de boerin moeten komen. De boer had met een stalen gezicht beweerd dat zijn oudste dochter Nienke herhaaldelijk voor problemen zorgde. Dat de boerin over haar slordigheid had geklaagd en niet tevreden over haar was. Nienke was bovendien brutaal tegen zowel hem als de boerin geweest, en dat kon van een arbeidersdochter nu eenmaal niet worden getolereerd. Dat moest Van Dijk goed begrijpen. Bovendien was Van Dijk zelf juist een hele week ziek geweest. Hoge koorts? Flauwekul. Een slappeling, dat was hij! Gewerkt moest er worden, en als Van Dijk daar te beroerd voor was of het niet kon, en als hij zijn dochter niet nog eens nadrukkelijk wees op haar plichten als meid op de boerderij, dan moesten hij en zijn gezin maar liever zo snel mogelijk vertrekken. Dan kon hij desgewenst op staande voet zijn ontslag krijgen. Oneervol, dat ook nog. Of Van Dijk dat wel goed begrepen had? Hier op de boerderij hielden ze niet van slampampers.

De boer had een harde blik in de ogen gekregen toen hij dat zei en vader Van Dijk was afgedropen; aangeslagen, enorm geschrokken en bevangen door een hevige angst voor wat er mogelijk stond te gebeuren.

Nu de jongere kinderen sliepen, keken de drie mensen die om de gammele keukentafel zaten elkaar angstig aan. De twee oudste zoons werkten ook al, de een als krullenjongen bij de plaatselijke timmerman, de ander als melkbezorger in Zierikzee. De op een na oudste dochter, een meisje van dertien, werkte als meid voor dag en nacht bij een bejaarde weduwe in het dorp, omdat de vrouw niet zo gezond meer was en het angstig vond om 's nachts alleen te zijn, dat er dan niemand zou zijn om hulp te halen als ze niet goed zou worden. Dat er al een paar kinderen geld verdienden, was de redding voor dit grote gezin met toch al zo veel monden te voeden en een zwak, ziek jongste kind op de koop toe. Ze hadden het tot nog toe kunnen redden, maar het spook van de werkloosheid in deze crisisjaren dreigde vanavond meer dan ooit.

De pijnlijke stilte die op de woorden van haar vader was gevolgd, had tranen van machteloosheid naar Nienkes ogen gejaagd, en die biggelden nu gestaag over haar wangen. ‘Maar vader, u weet toch ook wel wat er over de boer gezegd wordt?’ probeerde ze met een angstig voor gevoel.

Haar vader knikte gelaten. ‘Hij is nog van de oude stempel en dus...’

‘Vader, hij heeft natuurlijk ronduit tegen de boerin gelogen om zijn walgelijke gedrag tegenover mij goed te praten. Hij heeft haar zo weten te bespelen dat zij zou zeggen dat ik als meid mijn werk verwaarloosde en slordig ben en meer van die onzin. We weten toch allemaal wat er werkelijk aan de hand is? Dat weet de boerin natuurlijk ook heel goed, want het is niet de eerste keer dat er over dit soort gedrag van boer Van Welland wordt gesproken.’

‘De boerin is nu eenmaal met Van Welland getrouwd en zal daarom altijd achter hem moeten staan, althans naar de buitenwereld toe. Ook al weet ze misschien wel degelijk beter.’

‘Zelfs als de man zijn handen niet thuis kan houden als het om vrouwen gaat? Er wordt immers gefluisterd dat het jongste kind van Bets wel verdraaid veel op de boer lijkt. Iedereen weet nog hoe ze probeerde het kind kwijt te raken, toen ze in verwachting was.’ Bets was de stille en in zichzelf gekeerde vrouw van de paardenknecht. Het kind waar het om ging, was haar jongste.

‘Er wordt zoveel gezegd,’ zuchtte moeder Van Dijk aangeslagen en met een bange blik op haar dochter.

‘Steken jullie nu de kop in het zand?’ Nienke keek haar ouders vol ongeloof aan. ‘Heus, de boer heeft al meerdere keren geprobeerd op een onbetamelijke manier aan me te zitten. Een kneepje in mijn achterwerk, een hand zogenaamd per ongeluk op mijn borsten, dubbelzinnige en soms ronduit vieze opmerkingen. Ik loop aldoor op mijn tenen, om niet onverwacht in de situatie terecht te komen dat ik alleen ben met die vreselijke man op een plek waar niemand kan zien wat hij doet. Want hij is slim! Hij lokt het uit, welbewust denk ik. Die nare ogen van hem die gaan glimmen alsof ik vereerd moet zijn met zijn ongewenste aandacht...’ Ze rilde en

zweeg toen ontredderd. ‘Bedoelen jullie nu echt dat ik hem maar liever zijn gang moet laten gaan, zodat vader niet ontslagen wordt? Moet ik dan mogelijk hetzelfde lot ondergaan als Bets en een ongewenst kind krijgen?’ Ze was totaal van haar stuk gebracht.

Haar moeder zweeg beschaamd. Vader zweeg ook, maar haalde hulpeloos zijn schouders op. ‘We zijn met ons tienen, Nienke. Anita is zwak, en ook je moeder is niet meer zo sterk, na de laatste twee doodgeboren kinderen. We hebben nu onderdak en eten, ook al is schraalhans hier keukenmeester omdat we met zovelen zijn.’

‘Er zijn al twee kinderen het huis uit,’ zei ze. Anton was in de kost in Zierikzee en haar middelste zusje bij de weduwe in het dorp. ‘Daarbij eet Tom tussen de middag bij de timmerman. Wij dragen allemaal zo veel mogelijk van onze verdiensten af. Anton momenteel niet, maar die wil gaan trouwen.’ Anton en Tom waren de oudste van de kinderen Van Dijk. Nienke was het oudste meisje en moest naast haar werk op de boerderij vanzelfsprekend ook nog eens zo veel mogelijk thuis haar moeder helpen in het huishouden van het grote gezin. ‘Ik doe het uit liefde voor dit gezin,’ ging ze verslagen verder. ‘Ik spaar niet eens voor mezelf, hoewel dat wel zou moeten, wil ik op een gegeven moment met Joost kunnen trouwen.’

Joost van Klaveren was de zoon van een keuterboertje in Renesse. Het was armoe troef op die duinboerderijtjes op de schrale zandgronden vlak bij de duinen, maar hij was verliefd op haar en zij vond hem erg aardig. Ze verlangde er zó naar om hier weg te kunnen gaan. Weg van haar ouders, die blijkbaar vonden dat ze niet zo moeilijk moest doen en de boer maar liever zijn zin moest geven met zijn vuige verlangens, zodat vader niet langer hoefde te vrezzen zonder pardon met zijn hele gezin op straat te worden gezet. Wat ze nu voelde was een mengeling van hevige verontwaardiging naar haar vader toe, en een verlamdend gevoel van machteloosheid en zelfs angst voor wat er mogelijk zou gebeuren als iedereen bleef doen of zijn neus bloedde. ‘U vindt vast snel ander werk. We zouden van uw loon moeten kunnen rondkomen, vader. En ik zou voortaan heel graag een klein deel van mijn ver-

diensten opzij gaan zetten voor later.’

‘Het kan niet. Dat weet je best. We moeten een dak boven ons hoofd hebben. Vanwege de zwakke gezondheid van Anita moeten we het huis goed warm kunnen stoken, en kolen en turf zijn zeker niet gratis. We moeten toch eten, al doen we nog zo zuinig. Een keer in de week een stukje spek en op zondag een klein stukje vlees. Nooit meer, terwijl ik dat als hardwerkend man eigenlijk wel nodig heb. Op alleen aardappelen en wat groenten kan een man nauwelijks alle dagen zwaar lichamelijk werk verrichten, Nienke.’

‘We zijn de enigen niet die zo krap zitten, vader. Er zitten veel mannen in de steun omdat ze geen werk meer hebben. Hun lot is zeker niet te benijden, maar ze worden tenminste wel geholpen zodat ze niet hoeven te verhongeren.’

‘Juist daarom ben ik zo bang dat ik op straat word gezet. We hebben het nu al niet breed, maar in de steun wordt dat nog veel erger. De steun is, zoals de mensen zeggen, te weinig om van te leven en te veel om van dood te gaan. De familie Van Welland is rijk. De boer heeft macht, zit nota bene in de kerkenraad. Hij kan ons maken en breken en erger nog, dat weet hij heel goed.’

‘Kunnen we zijn broer niet om hulp vragen?’

Haar vader schokschouderde. ‘We weten toch hoe het zit.’

Nienke zuchtte en stond op. ‘Ik laat het niet toe, als hij weer wat probeert! Ik laat die vieze oude kerel niet zomaar zijn gang gaan. Ik walg van de gedachte alleen al! Als hij het een keer heeft kunnen doen, komen er een tweede en een derde keer, en voor ik het weet moet ik mijn lichaam blijven “verkopen” om jullie de hand boven het hoofd te houden. Dan kan ik net zo goed meteen naar de stad vertrekken om daar... hetzelfde te doen, maar dan tegen een forse betaling. Hoeren noemen ze dergelijke vrouwen immers?’

‘Nienke!’ Haar moeder keek geschokt.

‘Ja moeder. Zo is het toch? We weten dat de boer niet vies is van vrouwen. Hij misbruikt zijn machtspositie om zijn zin te krijgen. Minstens twee of drie keer in de week is hij bovendien zo dronken als een tor, en zijn jongere broer mag dan een rare zijn, zonder

hem zou de boerderij al lang en breed een zootje zijn geworden. Of meneer Simon daar van zijn broer en schoonzuster enige waardering voor krijgt? Nee, natuurlijk niet! Hij is immers de erfgenaam niet, en wat hij met het geld van zijn erfdeel heeft gedaan, is zo'n beetje het grootste geheim van de familie Van Welland.'

'De boer heeft hem uitgekocht toen de ouders overleden waren, net als zijn zus. Die woont nu in Middelburg met haar man.'

'Dat kan allemaal wel zijn, maar dat neemt niet weg dat de boer een schurk is en dat ik liever morgen nog vertrek, in plaats van het risico te lopen dat de boer kan doen waar hij vandaag mee gedreigd heeft. Dus als hij ons allemaal op straat zet omdat u uw werk verliest als ik hem niet ter wille ben in zijn gevaarlijke, zondige verlangens, vader, dan zou ik eerlijk gezegd blij zijn.'

Ze stond zo abrupt op dat haar stoel omviel. Ze haalde haar omslagdoek van de spijker in het klompenhok, schoot in haar versleten klompen en stond even later buiten, te staren naar de donkere omtrek van de statige boerderij vlak naast de drie arbeidershuisjes die aan de smalle landweg stonden.

Ze huiverde en wist niet wat te doen, maar op dit moment overheerste de verbittering en kon ze aan niets anders denken dan het feit dat haar ouders vanavond hadden geïnsinueerd dat ze zich niet zo druk moest maken over haar eerbaarheid, dat ze maar liever wat vriendelijker moest doen tegen die oude viezerik die zo graag de katjes in het donker kneep, zodat vader zijn ontslag niet kreeg!

Nooit, dacht ze terwijl de tranen opnieuw over haar wangen stroomden. Ze meende het. Ze ging nog liever weg, ver weg van hier, om in de stad te gaan werken, waar ze tenminste veilig zou zijn voor die wellustige kerel, zonder enig fatsoen of normbesef, die regeerde over zijn grote boerderij als een koning met onbegrensde macht. Kennelijk dacht hij dat de mensen die voor hem werkten geen enkel gevoel hadden en dat ze maar op elke mogelijke manier naar zijn pijpen moesten dansen, eenvoudig en alleen om zijn eigen walgelijke lusten te bevredigen.

Maar ondertussen zat ze als een rat in de val, en Nienke wist het. Haar vader was bang. Moeder ook. Anita was ziek. Haar ouders

hadden natuurlijk ergens wel gelijk. Ze verloren hun huisje als vader op straat kwam te staan. Waar moesten ze dan naartoe? Ze wisten nu al amper rond te komen, hoe moest dat als vader steun moest gaan trekken?

Maar ze kon het niet, echt niet. En dus moest ze weg. Maar waarnaartoe?

‘Kijk eens aan!’

Verlamd van schrik drukte Nienke zich tegen de hooibalen in de grote schuur aan. Richard van Welland lachte gemeen zijn scheve bruine tanden bloot. De man, ergens halverwege de vijftig, nam haar met glimmende ogen op als was hij een roofdier dat klaar was voor de fatale aanval op een hulpeloze prooi. Hij stak zijn hand al naar haar uit toen Nienke, hijgend van angst, op het laatste nippertje langs hem heen wist te glippen en klepperend op haar klompen de grote boerenschuur uit rende, waar de koeien schijnbaar rustig stonden te herkauwen. Nooit, dacht ze ontgaan.

Nienke zag in het voorbijgaan dat binnen, in de grote woonkeuken van de boerderij, de boerin op haar gemakje zat te borduren. Daar hield ze van. Het hele huis lag vol geborduurde kussens en kleedjes. Waar de boerin, die ongeveer tien jaar jonger was dan haar man, niet van hield, was zelf eens flink aan te pakken. Waarom zou ze ook? Ze had personeel genoeg, vond ze. Al moesten de meiden nog zo hard werken, ze vond dat ze een luizenleventje hadden en dat ze niet moesten zeuren of klagen, maar dat ze blij mochten zijn dat ze voor een deftige familie als het gezin Van Welland mochten werken.

Het echtpaar Van Welland had tot hun grote verdriet geen kinderen gekregen. Men zei dat de boerin daar veel verdriet van had, want door het onechte kind dat haar man bij Bets Prins had verwekt, wist iedereen dat het haar schuld moest zijn dat die kinderen en daarmee een opvolger en erfgenaam voor Duinzicht er niet gekomen waren.

Nienke kwam Bets tegen, die haar onderzoekend opnam. ‘Bets...’ hijgde Nienke nog na, maar de boer verscheen eveneens

buiten de koeienstal, met een gevaarlijke en gemene uitdrukking op zijn gezicht.

‘Is het weer zo laat?’ vroeg Bets zachtjes, maar toch ook weer niet zo zacht dat Nienke het niet kon verstaan. ‘Er zit niets anders op dan zo snel mogelijk met jouw Joost te trouwen of een andere baan te zoeken, ver weg van de familie Van Welland,’ liet Bets onverbloemd weten, voor ze de wasmand op de grond zette en begon de was op te hangen.

Nienke beheerste zich en liep snel, maar zonder te rennen, naar het huis waar ze haar moeder wist. Ze probeerde te negeren dat de man die ze zo verafschuwde haar nakeek. ‘Ik kan dit niet langer volhouden, moeder,’ zei ze vastbesloten, terwijl een traan over haar wangen biggelde. ‘Ik moet weg. Ik moet snel weg, voor er iets helemaal fout gaat en ik eindig net als Bets: met een kind dat ik niet wil. Ik kan niet langer wachten, ik zou het liefst vandaag nog vertrekken.’

Haar moeder schrok van de onverwachte uitbarsting van haar oudste dochter. ‘Angst is een slechte raadgever, Nienke,’ suste ze.

‘Dat weet ik ook wel, maar hij probeerde het weer. Het lijkt wel of het wordt uitgelokt, dat ik even alleen ergens ben. Ik doe alles om dat te voorkomen, maar de boerin doet er misschien wel haar best voor om mij ergens heen te sturen.’

‘Ze zal zelf ook geen zin meer hebben om haar man ter wille te zijn. Iedereen weet dat die twee slechts getrouwd zijn om geld en goed, en dat de boerin na wat er gebeurd is met Bets in de opkamer is gaan slapen terwijl de boer in de bedstee is gebleven.’

‘Dat moeten zij weten, maar waarom moeten anderen dan in de problemen komen? Ik heb mijn besluit genomen. Dit is geen leven zo. Ik ben opgejaagd wild. Morgen is het zaterdag. Dan komt Joost. Ik ga hem eerlijk vertellen wat er allemaal gaande is en vraag hem wat ik nu het beste kan doen.’

‘Jullie hebben nog geen geld om te kunnen trouwen.’

‘Precies. Bij hem thuis is het armoe troef, en hier is het niet beter, dus voor we aan een huwelijk toekomen, kunnen er wel jaren overheen gaan. Maar voor mij is de grens bereikt. Of we trouwen

binnenkort en doen het met wat we hebben, of ik zoek ergens anders werk om hier weg te kunnen. Linksom of rechtsom, ik blijf hier niet als prooi voor de boer. Hij lijkt er namelijk van overtuigd dat alle vrouwen willen, ook al zeggen ze nee. Ik wil niet langer elke nacht urenlang wakker liggen met de angstige vraag wat er morgen weer allemaal mis kan gaan.'

'Kan het echt niet anders?' vroeg haar moeder met een verslagen zucht.

'Wie kan er tegen een rijk en machtig man op, moeder? Wat ik ook zeg, het zal altijd ontkend worden, en rijke mensen zoals de boer worden nu eenmaal eerder geloofd dan armoedzaaiers zoals wij. Dat heb ik wel degelijk begrepen van wat vader gisteravond zei.'

'We kunnen er misschien met meneer Simon over praten dat zijn broer zich dingen permitteert die niet kunnen.'

'Ja, en dan? Is er over Bets Prins niet voldoende gekletst? En wie werd er eigenlijk op aangekeken? Alleen Bets! Het slachtoffer! Ze zou het er wel naar gemaakt hebben, als het al waar was, of haar man was een sukkel. Maar wat er ook werd beweerd, de boer bleef buiten schot. Terwijl iedereen best weet dat het een zuipschuit is met losse handjes. Niet alleen in de zin dat hij soms slaat, maar ook omdat hij van alles vastgrijpt waar hij van af hoort te blijven.'

Haar moeder zuchtte demonstratief en Nienke begreep heel goed dat haar ouders haar niet konden beschermen, maar dat nam niet weg dat ze voor haar gevoel behoorlijk in de steek werd gelaten.

Nog zorgvuldiger dan voor die tijd probeerde ze vanaf dat moment situaties te vermijden waarin ze alleen ergens was waar ze niet direct zou worden opgemerkt. Ze kon alleen opgelucht ademhalen als de boer met paard-en-wagen of zijn sjees het erf af reed om ergens anders heen te gaan. Dan was het gevaar voor even geweken.

Zo ook aan het einde van die zaterdagmorgen. Simon van Weland had de loonzakjes uitgedeeld aan de arbeiders. De boer en

boerin waren weg op familiebezoek. De moeder van de boerin vierde haar vijfenzeventigste verjaardag en dat beloofde een grootse familiegebeurtenis te worden.

Toen Simon van Welland na het uitbetalen van het loon en het verdwijnen van het werkvolk de boerenkeuken weer binnenkwam, waar Nienke juist aan tafel schoof voor het middageten dat ze hier nuttigde omdat dat thuis weer uitspaarde, nam hij haar onderzoekend op. Anneke, de keukenmeid, scheidte kalm het eten op.

‘Ik hoor de laatste tijd vervelende geruchten over jou, Nienke,’ begon de jongere broer van de boer. Nienke schatte hem ergens rond de vijftig, misschien iets jonger, ze wist het niet precies. Simon van Welland was een vreemde kerel. Dat vond iedereen. Hij was nooit getrouwd en had ook nooit verkering gehad. Een enkele keer werd er iets gefluisterd dat ze niet goed begreep, maar daar had ze nooit goed naar geluisterd. Maar aardig was hij wel, een heel contrast met zijn oudere broer!

‘Zeker iets dat ik niet goed doe,’ zei Nienke gelaten.

‘Zoiets, ja. Maar ik zou het wel waarderen om de zaak eens van jouw kant te horen.’

‘Dat wilt u echt niet weten.’ Ze zuchtte en nam een hap van de dampende zuurkoolstampot op haar bord. Er was geen worst bij. De meiden kregen geen worst bij een stampot, dat was alleen voor de familie. Zo ging dat hier nu eenmaal. Er was wel een klein stukje spek, en natuurlijk een stuk worst en meer spek voor de broer van de eigenaar. Dat was niets bijzonders, ze wisten niet beter.

‘Wat wil ik niet weten?’ hield Simon aan. Hij wierp een onderzoekende blik op het ongelukkige gezicht van Nienke, die hem niet eens durfde aan te kijken.

Het meisje zweeg en slikte vergeefs enkele opkomende tranen weg.

‘Nu, zeg je nog iets?’ drong hij nogmaals aan.

Toen was het Anneke die hem recht aankeek. ‘Ze durft niet te zeggen wat iedereen weet, meneer Simon. Uw broer houdt zijn

handen niet thuis. Dat zou hij wel moeten doen en ze is de eerste vrouw niet die daar niets van moet hebben, maar niet weet hoe ze eraan kan ontsnappen.'

De man aarzelde en keek vragend van de een naar de ander. ‘Wat bedoel je daar precies mee?’

Nienke was steeds ongelukkiger gaan kijken. ‘Het is heel moeilijk om hierover te praten,’ hakkelde ze verlegen onder zijn scherpe blik. ‘Wij zijn van de boer afhankelijk, zoals u zult begrijpen, meneer Simon. Dan moet een mens toch op zijn woorden letten, want anders staat hij zomaar op straat. Dat zegt mijn vader tenminste. Als.... Als ik...’ Ze kon even niet verder praten, moest slikken en veegde een hinderlijke traan die over haar wangen kroop weg.

De man keek onderzoekend van de een naar de ander. ‘Er gebeuren dus dingen die jullie van streek maken en ik bespeur onzekerheid om daarover iets te zeggen, uit angst voor ontslag.’

‘Ja, meneer,’ beaamden Anneke en Nienke bijna tegelijkertijd.

‘Ik wil het toch weten.’ Zijn gezicht kreeg een onverzettelijke uitdrukking die de beide jonge vrouwen niet van hem kenden.

Nienke haalde diep adem. ‘Alleen als u belooft dat mijn vader niet op straat wordt gezet, met ons hele gezin erbij, zal ik u antwoord geven. Ikzelf kan wel weggaan. Dat is misschien zelfs beter, en het zou voor mij een opluchting zijn. Dan hoef ik niet meer bang te zijn dat mij hetzelfde overkomt als Bets eerder is overkomen.’

‘Wat is Bets dan overkomen?’

Die man wist ook van geen ophouden als het om onmogelijke vragen ging! De twee vrouwen keken ieder voor zich steeds ongemakkelijker.

‘Weet u dat echt niet?’ waagde Nienke het er na een lange stilte op.

Nu was het toch meneer Simon die heel even zijn blik afwendde, stelde ze vast. Dat maakte het nog erger: hij wist het wel degelijk, maar ook een rechtschapen man als hij wilde het blijkbaar liever niet onder ogen zien.

‘Het is dus voor uw familie moeilijk en voor ons ook,’ verzuchtte Nienke ten slotte, omdat ze niet wist hoe ze iets anders zou kunnen zeggen. ‘Ik zou alleen maar willen dat ik niet langer bang hoeft te zijn, meneer Simon.’ Toen stond ze ongevraagd van tafel op, liet de rest van het eten op haar bord ongemoeid en vluchtte de keuken uit omdat ze eenvoudig niet wist hoe ze dit gesprek tegen wil en dank moest voortzetten.

Maar ontsnappen was blijkbaar niet mogelijk. Meneer Simon was haar al snel achterna gekomen. ‘Dan zal ik maar gewoon zeggen wat ik denk. Mijn broer is weer eens te vrijpostig geweest en heeft jou bang gemaakt met zijn ongewenste aandacht.’

Ze kon niet anders dan stom knikken.

‘Goed. Ik zal hem erop aanspreken en jouw naam daarbij niet noemen. Ga terug naar de keuken en eet je bord leeg. Dat is een bevel!’ Hij lachte er echter bij en opgelucht deed ze wat hij haar opdroeg. Zelf liep hij het aan de grote boerderij grenzende zomerhuis binnen, waar hij al jaren in zijn eentje woonde.

Nienke wist diep in haar hart niet wat ze ervan moest denken. Die avond, toen de jongere kinderen al in de bedstee of op zolder lagen te slapen, zuchtte ze een paar keer voordat ze haar ouders en haar oudste broer Tom durfde te vertellen dat er blijkbaar toch geruchten gingen over de boer. Ze vertelde er ook bij dat meneer Simon haar beloofd had zijn broer erop aan te spreken.

De jongste van de twee broers Van Welland werd door iedereen al jaren ‘meneer Simon’ genoemd: omdat hij een heer leek te zijn, omdat hij nooit meewerkte op het land, omdat hij nooit in een overal liep maar altijd in een net pak zoals de notaris, en omdat hij altijd met papieren en boeken in de weer was in zijn zomerhuis. En ook nu had hij zich opgesteld als een ware heer.

Nienke bleef echter angstig uit haar ogen kijken. ‘Ik kan alleen maar hopen dat het helpt,’ voegde ze er toen met een zucht aan toe.

Vertrouwen had ze er niet in, bedacht ze nog diezelfde avond in de bedstee, terwijl ze hoorde hoe de sjees van de boer en de boerin het erf weer op reed en luide stemmen en gelach de stilte zodanig verstoorden dat het tot ver in de omtrek te horen was, en er mensen van wakker moesten worden. Joost was weer bij haar geweest, maar ze was nog zo bang dat ze hem niets had durven vertellen.

Ze kon alleen maar hopen dat de woorden van meneer Simon zo veel indruk op de boer zouden maken, dat de man geen streken meer zou durven uithalen als het om vrouwen ging. Maar als ze eerlijk was, had ze daar niet veel vertrouwen in. Ze zou voorlopig hoe dan ook op haar hoede moeten blijven!

Dat wantrouwen bleek al snel terecht. Nog maar een paar dagen later, Nienke was in de namiddag bezig met het melken van de koeien, stond boer Van Welland ineens vlak achter haar tussen twee koeien in. Ze herkende meteen de wellustige blik in zijn ogen en ze hapte naar adem van schrik, terwijl haar hart van angst wel op hol leek te slaan.

Hij zag het en had zelfs het lef haar ronduit uit te lachen. ‘Wat nu, meisjelief?’ teemde de man, die letterlijk zijn vlezige lippen aflikte, een gebaar waardoor bij Nienke de koude rillingen van afschuw over de rug liepen.

Maar ze vermande zich bijna onmiddellijk weer. Ze rechtte haar rug en keek hem fier in de ogen. ‘Is er iets?’ vroeg ze op zo neutraal mogelijke toon, maar desondanks trilden haar lippen, en haar handen en benen ook!

De doorgewinterde vrouwenversierder zag het natuurlijk en het scheen hem hogelijk te amuseren. Hij lachte erom en zette twee stappen haar kant op, zodat ze zo snel mogelijk opstond. Het melkkrukje viel om en de koe die ze bezig was te melken, schrok ervan. Haastig liep ze tussen de koeien vandaan. De man kneep

zijn ogen bijna dicht. ‘Je hoeft niet weg te lopen, hoor. Er is immers niets aan de hand?’

‘Als u iets te zeggen hebt, hoor ik dat graag, en anders ga ik liever ongestoord verder met melken. Daar word ik uiteindelijk voor betaald.’

‘Je melkt met vaardige handen. Dat zou je bij mij ook best mogen doen...’

Ze had er geen idee van wat hij nu precies bedoelde, ze wist alleen heel zeker dat dit een opmerking was die niet deugde. Hulpzoekend keek ze om zich heen en tot haar opluchting zag ze Anneke juist de stal binnenkomen, waarschijnlijk omdat ze verse melk wilde hebben voor in de keuken. Nienke haastte zich struikelend naar haar toe, zogenaamd om haar te helpen, hoewel dat natuurlijk helemaal niet nodig was. Anneke keek dan ook geschrokken op, maar kneep haar lippen samen toen ze de boer achter Nienke aan tussen de koeien vandaan zag komen. Geen van beide jonge vrouwen durfde op dat moment ook maar iets te zeggen.

‘Kijk niet zo bang,’ bromde de oudere man schijnbaar kalm. ‘Er is niets anders aan de hand dan dat ik je vanavond in het kantoor wil spreken. Om zeven uur.’ Hij knikte naar hen en tot Nienkes opluchting liep hij fluitend langs hen heen.

Ze haalde diep adem en probeerde weer kalm te worden. ‘Dat kan, meneer,’ antwoordde ze, nog steeds onrustig. ‘Dan ga ik nu weer verder met melken.’

Het was kwart voor vijf. Nog een halfuurtje, dan zou ze klaar zijn met melken. Dan friste ze zich op en was het tijd voor het avondbrood.

Zou ze haar ontslag krijgen? Nu, eerlijk gezegd, dat zou zelfs een opluchting zijn! Het kostte haar al haar energie om de hele dag door op te moeten letten dat hij niet ongemerkt te dicht in haar buurt kwam of dat ze die wellustige ogen op zo’n onaangename manier over haar lichaam voelde glijden, of dat hij dingen zei die ze niet begreep.

Anneke was weer verdwenen. Nienkes handen beefden al niet

meer zo, maar de angst voor wat er later die avond nog moest komen werd juist sterker. En toen ze ineens besepte dat het de wekelijkse repetitieavond was van het kerkkoor waar de boerin altijd naartoe ging, greep de angst haar opnieuw om het hart.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Anneke, die even later weer opdook en haar onderzoekend aankeek.

‘Ik hou mijn hart vast voor het onderonsje met de boer, vanavond. Vlak voordat jij binnenkwam, zei hij dat ik met vaardige handen melk en dat ik dat bij hem ook wel mag doen. Ik weet niet wat hij daarmee bedoelt, maar het klonk niet goed.’

Anneke schamperde. ‘Begrijp je dat echt niet?’

‘Wat moet ik toch doen?’ vroeg Nienke, plotseling banger dan ooit.

‘Laat je vader meekomen,’ stelde de keukenmeid nuchter voor. ‘Dat zal wel voldoende zijn om te voorkomen dat er gekke dingen gebeuren.’

‘Maar wat als Van Welland dan ook boos wordt op mijn vader?’

‘Vraag aan Bets hoe ze zwanger is geworden. Dan weet je meteen hoe hij zijn prooi in een hoekje drijft.’

‘Dat kan ik toch niet doen?’ zuchtte Nienke ontdaan. ‘Ze doet immers net alsof het kind van haar man is...’

‘Maar iedereen ziet het!’

Nienke boog het hoofd. Stil en aangeslagen spoelde ze de werktuigen om, zette de melkbussen weg, ruimde de melkkruk weer op en stak toen het erf over om naar huis te gaan.

Ineens zag ze meneer Simon, als altijd keurig in pak, aan de rand van het erf een pijp staan roken. Ze hield haar pas in en kreeg een gedachte. Ze liep naar hem toe. ‘Meneer Simon, mag ik u misschien iets vragen?’

Hij draaide zich om en keek haar onderzoekend aan. ‘Natuurlijk.’

Ze haalde diep adem. ‘Ik moet vanavond om zeven uur bij uw broer in het kantoor komen. Weet u misschien waarover dat gaat?’

‘Ik heb er geen idee van. Is de boerin soms boos op je?’

Ze bloosde. ‘Hij keek daarnet weer zo naar mij toen ik aan het

melken was, op een manier waar ik bang van werd, en... en....'

'Zeg maar niets meer. Wel, ik kan niet lijdzaam toezien dat mijn broer zich tot dergelijke dingen laat verleiden. Rond zeven uur ben ik in de buurt, dat beloof ik je. Stelt dat je gerust?'

'Zeker. Dank u, meneer.' Tranen van opluchting sprongen in haar ogen. 'Dank u, duizendmaal dank.'

Hij keek vreemd. 'Is het echt zo erg met mijn broer gesteld?'

Ze bloosde dat het een aard had. 'Ik ben heel erg bang voor hem geworden,' bekende ze, voor ze met klepperende klompen het erf over vluchtte om zo snel mogelijk thuis te komen.

Daar vertelde ze eerlijk wat er aan de hand was.

Ook haar vader keek ernstig en aangeslagen. 'Denk om het belang van het hele gezin, Nienke. Laat je niet verleiden tot domme uitspraken waar we last mee kunnen krijgen.'

'Dat zal ik doen, vader. Ik hoop maar dat de boer niets durft uit te halen als hij beseft dat zijn broer niet ver weg is.'

'Ik ga mee tot aan de keukendeur en wacht buiten op je,' besloot haar vader. 'Maar nogmaals, denk erom dat je de boer niet onnodig voor het hoofd stoot. Als het niet anders kan, roep dan om hulp. Ik ben in de buurt. En verder maar hopen dat meneer Simon woord houdt. Maar dat laatste weet ik niet. Er is iets raars met die man. Ik hoorde laatst vertellen dat hij niet alleen geregeld naar Middelburg gaat, zoals we weten, en dan een paar dagen wegblijft, maar ook dat daar duistere dingen gebeuren, waar niemand het fijne van weet. Die vertrouw ik dus net zomin als de boer zelf, als het erop aankomt, en misschien zelfs nog wel minder.'

Die woorden hielpen niet tegen de zenuwen toen ze na een knikje van haar vader de keuken binnenstapte, even voor zeven uur. Anneke zat trouwhartig in de keuken en meneer Simon speelde op het traporgel in de mooie kamer van de boerderij, pal naast het kantoor van zijn broer. Dat deed de jongste van de twee broers Van Welland wel vaker. Hij was een vroom man en een liefhebber van muziek. Hij werd in hun dorp beschouwd als een groot kenner van de Bijbel en als een halve geleerde, omdat hij zo veel boeken

las. De man was beter thuis in de Bijbel dan de meeste mensen en hij kon ingewikkelde vraagstukken goed uitleggen. Bijvoorbeeld als mensen durfden te twifelen aan de uitleg van de dominee, zoals bij de bewering dat de aarde door God geschapen was en niet, zoals door enkele geleerden uit de grote steden werd beweerd, gedurende een lange periode vanzelf was ontstaan. Of, zoals sommige eenvoudiger lieden oneerbiedig durfden te beweren, dat mensen gewoon afstamden van apen. Meneer Simon wist daar mooie dingen over te zeggen.

Nienke aarzelde, durfde het bezielde spel niet goed te onderbreken, wachtte toen aarzelend en trillend van de zenuwen in de deur van de mooie kamer van de boerderij tot de psalm die werd gespeeld was afgelopen. ‘Dat was heel mooi, meneer Simon. Mijn vader is meegekomen, omdat ik bang ben. Hij wacht buiten.’

‘Ik ga lezen in Gods woord,’ liet de man met een vriendelijke blik in zijn ogen weten. ‘Dan hoor ik meer dan mijn broer lief zal zijn.’

‘Dank u wel.’ Ze fluisterde het bijna, uit angst dat de andere Van Welland het horen kon. Daarna klopte ze aarzelend op de deur van het kantoortje.

‘Binnen. Ben je daar eindelijk?’ werd haar toegebeten.

Alsof ze het vergat om de deur te sluiten, liet ze die achter zich wagenwijd openstaan. Maar de boer beende langs haar heen, sloot de deur met een klap en voor ze zich zelfs maar had omgedraaid, had hij zijn beide handen al vol op haar borsten gelegd en werd haar mond gesnoerd door de zijne, zodat ze geen enkel geluid meer kon maken, al wilde ze dat nog zo graag.

Het duurde een paar tellen, een paar eindeloze tellen, waarin zijn ene arm haar stevig vasthield en zijn andere hand naar beneden gleed om tussen haar benen te voelen. Maar midden in de ellende die haar verlamde, herinnerde ze zich een uitspraak van haar broer Tom toen ze hem over haar angst voor de boer had verteld, en kwam ze voldoende bij haar positieven om haar ene been met kracht op te tillen tot ze haar belager vol in het kruis raakte.

Meteen was ze los en greep de boer kreunend naar zijn edele

delen, in plaats van nog langer tussen de benen van het overrompelde meisje te voelen. Zijn ogen bliksemde haar gevaarlijk tegemoet, maar bijna op hetzelfde moment ging de deur open en kwam meneer Simon fluitend en schijnbaar achteloos binnen. Een blik op zijn broer zei hem voldoende, en het kon niet anders of de plotselinge grijns op zijn gezicht was er een van onverholen leedvermaak.

‘Hoera voor degene die jou dat heeft geleerd,’ zei hij tegen Nienke, en hij grijnsde uiterlijk onbekommerd. ‘Richard, je hebt kennelijk nog steeds niet geleerd je handen thuis te houden als het om vrouwelijk schoon gaat, en nu heb je er een getroffen die weet hoe ze zich kan verweren.’

‘Ik zal....’

‘Denk erom! Als je haar ontslaat of haar hele familie de laan uit durft te sturen, dan hoort de boerin van mij zonder omhaal precies wat er vanavond is gebeurd! En ik zal haar niet alleen vertellen over dit voorval, maar ook over de dingen die al eerder zijn gebeurd en waarover besmuikt wordt gekletst. Er valt immers meer dan genoeg te vertellen. Ze zal dan met andere ogen gaan kijken naar dat kind van Bets en Peter Prins.’

Het leek wel of meneer Simon het leuk vond, dacht Nienke ontsteld. Ze wist gewoon niet meer waar ze kijken moest. Ze wilde de benen nemen en het liefst nooit meer hier terugkomen. Met een dankbaar knikje naar meneer Simon verliet ze de ruimte. Vlak voordat de deur achter haar dichtviel, hoorde ze boer Van Welland nog zeggen: ‘Niet alleen over mij zijn de nodige roddels te vertellen!’

‘Dat was het wel, Richard,’ zei Simon. ‘Je bent mijn broer en vaak ben ik trots op je, maar nu even niet. Je hebt helemaal gelijk dat ik ook geen onbevlekt blazoen heb, en dat zal ik niet ontkennen. Maar ik heb tenminste geen vrouw die nergens van hoeft te weten. Dus: houden we elkaar de hand boven het hoofd of nagelen we elkaar aan de schandpaal?’

Er klonk wat onduidelijk gemompel en de boer liep op zijn

gemak, alsof er niets aan de hand was geweest, naar de openstaande deur tussen de keuken en de grote schuur.

‘Mooi zo,’ voegde zijn jongere broer hem nog na. ‘En denk erom dat je het vrouwvolk onder je personeel voortaan met rust laat.’

Toen de boer uit het zicht verdwenen was, zocht de jongste van de beide broers Van Welland Nienke op. ‘Ik denk dat mijn broer verder geen streken meer uithaalt,’ vertelde hij haar, ‘maar als dat wel zo is, laat het mij dan gerust weten. Er spelen meer zaken tussen mijn broer en mij die maar liever binnenskamers moeten blijven, dus als hij zijn beheersing nog een keer verliest, dan wil ik dat heel graag weten.’

Ze was vuurrood geworden. ‘Ik begrijp er niets van, meneer.’ Ze durfde hem niet eens meer aan te kijken.

‘Dat hoeft ook niet,’ was het nuchtere antwoord. ‘Weet alleen dat je voortaan geen last meer hoeft te hebben van ongewenste zaken zoals die zo-even zijn voorgevallen.’

Ze geloofde het niet en hij wist het. Toen haalde hij zijn schouders op. ‘De tijd zal het leren. Op je hoede blijven kan geen kwaad.’ Daarna verdween hij, en even sloot Nienke haar ogen. Ze merkte dat haar hart als een razende door haar borst stuiterde, terwijl ze eigenlijk nog amper kon bevatten wat er net was gebeurd. De boer had zich aan haar opgedrongen en het had maar weinig gescheeld of ze was het slachtoffer geworden van iets verschrikkelijks, waar ze nauwelijks van besepte wat het precies inhield, maar ze wist wel dat als meneer Simon er niet was geweest, ze zomaar een onecht kind had kunnen krijgen, net als Bets. Ze besepte terdege dat de man verlangens had die voor haarzelf gevaarlijk waren. En als dat daadwerkelijk gebeurde, zou geen enkele man meer met haar willen trouwen. Ze dacht aan Joost, aan haar ouders. Moesten die het weten, of hield ze dit liever geheim? Niet aan denken, althans niet nu al. Het begon al laat te worden. Ze kon maar beter naar haar vader gaan en er later vanavond nog eens goed over nadenken.

Ze haalde eens diep adem. Daarna maakte ze in de keuken de

punt van haar schort nat met water en boende daarmee haar lippen en gezicht schoon, alsof die vies waren nadat die afschuwelijke man haar daar had aangeraakt. Zo voelde haar lichaam ook op de plekken waar hij aan had gezeten, al had daar gelukkig nog haar kleding tussen gezeten. Ze haalde nogmaals een paar keer diep adem, maar echt kalm kon ze niet worden. Daarna vermande ze zich en ging naar buiten, waar haar vader op pruimtabak stond te kauwen en al die tijd op haar had staan wachten. Hij keek om. ‘Waar ging het nu precies over, Nienke?’

‘Hetzelfde, vader. Hij kwam me weer te na, maar meneer Simon heeft de boer danig de les gelezen.’

Ze huiverde terwijl ze naast haar vader het erf af liep naar hun eigen huisje. Daar was ze tenminste echt veilig, hoopte ze.

Het is 1935. Nienke van Dijk woont met het hele gezin in een arbeidershuisje bij een statige hoeve, waar haar vader knecht is. Ze hebben het goed, maar toch wil Nienke hier zo snel mogelijk weg. De boer bekijkt haar namelijk al te vaak met een wellustige blik in zijn ogen. En daar blijft het niet bij. Nienke kan haar hart luchten in een dagboek.

Ruim tachtig jaar later werkt Rosalinde van Klaveren als verandermanager voor verschillende hotels. Bij een nieuwe klus stuit ze op veel weerstand, maar gelukkig zijn er ook mensen die wél verandering willen, zoals chef-kok Roelof. En hij maakt indruk op haar met meer dan alleen zijn kookkunsten. Van haar oudtante krijgt ze het dagboek van haar overgrootmoeder Nienke in handen. Ze begint het te lezen en raakt zowel geboeid als verafschuwd door wat Nienke heeft meegemaakt. Maar het wordt pas écht beangstigend als de geschiedenis zich op meerdere punten lijkt te herhalen...

Gerda van Wageningen wisselt graag af tussen moderne familieromans en historische streekromans. Maar soms combineert ze die twee in een modern verhaal met een historisch tintje. Eerder deed ze dat met succes in *Zilver* en *Het portret*, en ook *Gevaarlijk verlangen* is weer zo'n boek. Al het goede van Gerda in één roman: dat is genieten geblazen!

NUR 340

ISBN 978-9401904414

9 789401 904414

Z&K

www.zomerenkeuning.nl